

Sztetl w Polsce. 1939 roku.

Z POPIOŁÓW SOBIBORU

Żydzi w ideologii nazistowskiej byli pierwszym narodem skazanym na całkowitą zagładę. Punkt 4 programu politycznego NSDAP z lutego 1920 r. Głosił: do niemieckiej wspólnoty narodowej mogą należeć tylko i wyłącznie Niemcy, ludzie krwi niemieckiej bez względu na wyznanie. Żyd nie może być członkiem narodu, wobec tego nie powinien być członkiem narodu niemieckiego....".

Po dojściu Hitlera do władzy, w latach 1933-1938, zaczęto realizować koncepcję eliminacji ludności żydowskiej z życia publicznego. „Ustawy norymberskie” z września 1935 r. zatwierdziły rasizm z prawnego punktu widzenia jako doktrynę państwa. Pozbawiły ludność żydowską obywatelstwa Rzeszy, prawa wyborczego, zajmowania stanowisk państwowych itp. Wyłączyły ją z całości życia politycznego, społecznego i kulturalnego. Żydzi znaleźli się praktycznie poza prawem.

Organ prasowy SS „Das Schwarze Korps” z 24 listopada 1938 r. o wydarzeniach „Kristallnacht” pisał: „W tym stadium rozwoju [...] stajemy wobec twardej konieczności wytypienie żydowskich podludzi tak samo jak „ogniem i mieczem” tępiemy przestępstwa w naszym państwie porządku”.

Pozbawienie niemieckich Żydów wszelkich praw, rabunki, gwałty i mordy stanowiły prelude do epoki krematoryjnych pieców. Ostatniego etapu realizowanego przez Trzecią Rzeszę planu „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej” (Endlösung der Judenfrage).

Sztetl w Polsce,
1939 roku.

Landen van 1977 tot 1980
driemaal, later ook viermaal, vijfde en
zesde keer.

[illegible]

of being among the first to see the light of day.
The first of these was the late Mr. J. H. Smith,
who was born in the year 1800, and died in
the year 1870. He was one of the most
able men of his time, and his name is
well known to all who are interested in
the history of our country.

...niezależnie, czyby miał on miejsce
... (bardziej łagodnie, niż to było). Niemniej polityka
... na ulicy, bez żadnego powodu, tak do niego
... w Lublin. Był to dla nas wieloletni więzień
... sprawa, że przez przeszło dziesięć lat.

Lublin z dnia 27 czerwca 1941 roku.

ZARZĄDZENIE Sądu Okręgowego w Lublinie

Razem z żoną i dziećmi, 14 sierpnia 1940 roku, Henryk
przeprawił ich w ciemnych korytarzach. Osiem tygodni do Getta,
które w tym czasie już zostało utworzone. Henryk starał się ukryć
Lublin, który był w tym czasie, przemieszczając się do Getta, nie miał
wielkiego Henryka i jego rodziny, co było dla niego wielką trudnością. Zdarzył
się w Getcie, który był wieloletnim więźniem, co było dla niego wielką trudnością.

INSTRUMENTO DI MUSICA
INSTRUMENTO DI MUSICA
INSTRUMENTO DI MUSICA

Deutsche
Reichsbahn

82

2

jud

Ukrusali się nie miało sensu, poruszać po zatłoczonym Aleji i tak nie mogłoby
poruszać się po mieście. Głównie jechali niemieccy JUDENREIN
do tego Żyd nie miał prawa przebywać na tym terenie. Teraz każdy mógł widzieć
Żyda Niemiec, albo chociaż zabić.

JUDENREIN

Deutsche
Reichsbahn

82 pers

jasnienia, proroctwa.
go obserwatora
najdalego kąta
Każdy chciał wiedzieć:

a?
żarówki nie skreciły.
ty obóz pracy, na pewno
yszałem ciężkie
k więc jechaliśmy

W płócienną plandecę była niewielka dziura. Jeden z Żydów przywarł do plandeki z przyklejonym do dziury okiem. Reszta z nas była skazana na jego wyjaśnienia, proroctwa. Każde słowo wyszeptane przez naszego obserwatora było bezzwłocznie przekazywane do najdalejzego kąta pogrążonej w ciemnościach ciężarówki. Każdy chciał wiedzieć: Dokąd jedziemy? Czy to ostatnie minuty naszego życia? Zakręt w stronę obozu w Osowie... ciężarówka nie skręciła. „To nie”, słysze głosy, „Osowa to mały obóz pracy, na pewno skręcimy na Trawniki.” Mijamy i ten zakręt na Trawniki. Usłyszałem ciężkie westchnienie zdesperowanych ludzi. A więc jechaliśmy do Sobiboru.

FILM

DATA	KRAJ	MIASTO	LICZBA
2 kwietnia	Polska	Rejowiec	2,400
? kwietnia	Polska	Zamość	300
? kwietnia	Polska	Krychów	250
? kwietnia - 13 czerwca	Protektorat Czech i Moraw	?	6,000
? kwietnia - 30 czerwca	Niemcy - Austria	?	10,000
? kwietnia - 20 października	Słowacja	?	24,378
3 maja	Polska	Komarów	2,000
5 maja	Polska	Opole Lubelskie	2,000
6 maja	Polska	Dęblin - Irena	2,500
7 maja	Polska	Ryki	2,500
7 maja	Polska	Józefów	1,270
8 maja	Polska	Baranów	1,500
8 maja	Polska	Końskowola	1,580
9 maja	Polska	Markuszów	1,500
9 maja	Polska	Łeczna	200
10 maja	Polska	Michów	2,500
12 maja	Polska	Opole	2,000
12 maja	Polska	Turobin	2,000
? maja	Polska	Puławy	2,500
12-15 maja	Polska	Zośkiewka	1,000
13-14 maja	Polska	Gorzków	2,000
14-15 maja	Polska	Krasnystaw	3,400
15 maja	Polska	Izbica	400
15-16 maja	Polska	Zamość	5,000
18 maja	Polska	Siedliszcze	630
21-23 maja	Polska	Chełm	2,300
23 maja	Polska	Włodawa	1,200
25-30 maja	Polska	Chełm	1,500
? maja	Polska	Łysobyki	500
? maja	Polska	Wawolica	500
? maja	Polska	Krasnyczyn	?
? Maja	Polska	Rudnik	?
? maja	Polska	Wysokie	1,000
? maja	Polska	Cyców	?
? maja	Polska	Krasnystaw	?
? maja	Polska	Staw	800
1-2 czerwca	Polska	Hrubieszów	3,049
2 czerwca	Polska	Bełzec	1,000
2 czerwca	Polska	Dubienka	2,670
6 czerwca	Polska	Krasnyczyn	800
7-9 czerwca	Polska	Hrubieszów	500
8 czerwca	Polska	Grabowiec	1,200
10 czerwca	Polska	Uchanie	1,650
10 czerwca	Polska	Biała Podlaska	3,000

DATA	KRAJ	MIASTO	LICZBA
? czerwca	Polska	Biała Podlaska	6,000
? czerwca	Polska	Cyców	500
? czerwca	Polska	Sławatycze	1,000
? czerwca	Polska	Dubeczno	?
? czerwca	Polska	Olchowiec	?
? czerwca	Polska	Pawłów	?
? czerwca	Polska	Sawin	?
? czerwca	Polska	Krzywowitz	?
? czerwca	Polska	Krasnyczyn	?
29 czerwca	Polska	Majdanek	5,000
24 lipca	Polska	Włodawa /dzieci/	100
? lipca	Polska	Chełm	300
10 sierpnia	Polska	Rejowiec	2,000
10 sierpnia	Polska	Zośkiewka	1,000
6 września	Polska	Ustrzyki	?
8 września	Polska	Ryczywół	69
1-5 października	Polska	Puchaczów	150
8 października	Polska	Izbica	1,500
10 października	Polska	Rejowiec	2,400
11 października	Polska	Lubartów	3,000
? października	Polska	Wojsławice	1,200
22 października	Polska	Siedliszcze	500
22-30 października	Polska	Piaski - Izbica	5,000
23 października	Polska	Łeczna	3,000
24 października	Polska	Włodawa	5,000
27-28 października	Polska	Chełm	3,000
28 października	Polska	Hrubieszów	2,000
30 października	Polska	Włodawa	500
? października	Polska	Bełżyce - Bychawa	7,000
2 listopada	Polska	Chełm	10,000
2 listopada	Polska	Izbica	1,750
6 listopada	Polska	Chełm	?
6 listopada	Polska	Staw	800
? grudnia	Polska	Dubeczno	650
? stycznia	Polska	Izbica	750
? stycznia	Polska	Chełm	?
? lutego	Polska	Chełm	300
? lutego	Polska	Zamość	500
4 marca	Francja	Drancy	1,024
5-6 marca	Holandia	Westerbork	1,105
6 marca	Francja	Drancy	999
13 marca	Holandia	Westerbork	1,105
23 marca	Francja	Drancy	938

DATA	KRAJ	MIASTO	LICZBA
20 marca	Holandia	Westerbork	960
25 marca	Francja	Drancy	1,000
26 marca	Holandia	Westerbork	1,250
31 marca	Niemcy	?	?
2 kwietnia	Holandia	Westerbork	1,255
4 kwietnia	Polska	Izbica	300
9 kwietnia	Holandia	Westerbork	2,020
16 kwietnia	Holandia	Westerbork	1,204
21 kwietnia	Niemcy	Berlin	938
23 kwietnia	Holandia	Westerbork	1,166
28 kwietnia	Polska	Izbica	200
29 kwietnia	Polska	Łeczna	200
30 kwietnia	Holandia	Westerbork	1,204
30 kwietnia	Polska	Włodawa	2,000
1-7 maja	Polska	Włodawa	150
7 maja	Holandia	Westerbork	1,187
14 maja	Holandia	Westerbork	1,446
21 maja	Holandia	Westerbork	2,511
22 maja	Polska	Lwow	?
28 maja	Holandia	Westerbork	2,862
4 czerwca	Holandia	Westerbork	3,006
6-7 czerwca	Holandia /dzieci/	Vught	1,269
11 czerwca	Holandia	Westerbork	3,017
26 czerwca	Polska	Bełzec	306
2 lipca	Holandia	Westerbork	2,397
4 lipca	Polska	Lwow	?
9 lipca	Holandia	Westerbork	2,417
16 lipca	Holandia	Westerbork	1,988
23 lipca	Holandia	Westerbork	2,209
8 sierpnia	Polska	Dębica	2,000
15 sierpnia - 15 września	Polska	Zamość	800
? sierpnia	Polska	Białystok Bezirk	?
10 września	Polska	Dorohucz	?
18-19 września	Polska	Lida	2,700
20 września	Polska	Białystok Bezirk	?
25 września	Polska	Trawniki	?
? września	Polska	Stryj	?
? września	Polska	Wilno	?
? września	ZSRR	Smolensk	?
? września	ZSRR	Bobrujsk	?
? września	ZSRR	Mohylew	?
18-23 września	ZSRR	Minsk	6,000
23-24 września	Polska	Wilno	5,000
20 października	Polska	Treblinka	100

SOBIBOR

Die Geschichte des jüdischen Ghettos in Sobibor

Am 14. Oktober 1941 wurde das jüdische Ghetto in Sobibor eingerichtet. Es war ein Ort, an dem jüdische Menschen inhaftiert wurden, bevor sie in das Konzentrationslager Sobibor deportiert wurden.

Das Ghetto in Sobibor war ein Ort, an dem jüdische Menschen inhaftiert wurden, bevor sie in das Konzentrationslager Sobibor deportiert wurden.

Deutsche
Reichsbahn

Die Geschichte des jüdischen Ghettos in Sobibor

Am 14. Oktober 1941 wurde das jüdische Ghetto in Sobibor eingerichtet. Es war ein Ort, an dem jüdische Menschen inhaftiert wurden, bevor sie in das Konzentrationslager Sobibor deportiert wurden.

Lager II

Uprzejmie prosimy przybyłych
o wypełnienie kart. Proszę zapewnić
bliskich i przyjaciół, że dotarliście
państwo szczęśliwie, że wszyscy
mają się dobrze i są w pięknym miejscu.

Prosimy o pozostawienie bagażu podróżnego.
Zostanie on przekazany państwu po powrocie.

Uprzejmie prosimy przybylech
o wypełnienie kart. Proszę zaprosić
bliskich i przyjaciół, że dołączcie
państwo szczęśliwie, że wszyscy
mają się dobrze i są w pięknym miejscu.

Proszę o wypełnienie karty
Została ona wypełniona

„Jedynym w świecie
Ludzi jest człowiek, który
Został stworzony, aby
być człowiekiem i być
z ludźmi, więc nie może
być inaczej”

„Jedźcie na Ukrainę, bolecie tam potrzebę.
Lecz aby uniknąć epidemii, musicie wziąć prewencję.
Zapamiętajcie miasto, w którym zlatujecie was
stamtąd, ponieważ nie będzie tam taty, kogo wyznać
i nie będzie mógł wam pomóc w ich odwołaniu.
Przedmity wartościowiec zwrócił do ukraińskich...”

Ještěže tohle není jenom
lety do světa, která jsou
zavazující, ale i to, co
ještě není, ale co bude
i se tím, co je, a co
přichází, a co bude.

ger III

DESINFECTION

INTERNALE TŘEŠNĚ OROUŠE
VÝROB. VÝROČNÍ A TĚŽKÉ
JESKLE KOMUNIST. DĚVY
BY ZAHRAPOU, LÁNOU, SÁLK
VÁŽENÍ, DOKUD NÁM, LÁNO
STÁDOU, PO JESKLE
A JESKLE, A JESKLE, A JESKLE
PO NORDOV, A JESKLE, A JESKLE

ROMAN, PLE, N. ROZU, A C. V. M.

...polskie stały się miejscem
...Zbrodni zorganizowanej
...oparcie o pseudonaukowe
...inicy na Żydach polskich
...m „Aktion Reinhardt”.
...y innymi obozy zagłady

...2 r. przeznaczając na jego
...ej stronie linii kolejowej
...ompleksów:

...ry dla niemieckiego

...e obozową, warsztaty

...jmowano transporty.

...średniej zagłady.

...wielkimi 1942 r. Zdecydowana
...ej zagłady. Nielicznych tylko
...ozu. Najwięcej w Sobiborze
...tu także Żydzi z Holandii.

Dostałem wielkie nożyce i czekałem. Do baraku zaczęły
wchodzić nagie kobiety. Nie wiedziałem jak się zachować.

„Co mam robić?”, pytam kolegę.

„Po prostu tnij włosy pekami, nie musi być blisko skóry.
Jeżeli któraś ma warkocze to tylko warkocze.”

Byłem bardzo nieśmiały.

Nigdy wcześniej nie widziałem nagiej kobiety. Oczywiście
jak każdy piętnastoletni chłopiec, byłem zainteresowany
ciała odmienna, ale widząc te nagie i upokorzone kobiety
byłem zawstydzony i zażenowany. Starałem się omijać je
spojrzeniem. Kobiety były bardzo speszzone, stały. ...

... Jakaś dziewczyna martwiła się o swoje piękne loki
i prosiła, aby zbyt krótko nie obcinać jej włosów.

DESINFECTION

UNICESTWIENIE TRWAŁO OKOŁO 15 M
POCZĄTKOWO W TRZECH, A OD JESIENI 19
W SZĘŚCIU KOMORACH GAZOWY
OFIARY ZABIJANO GAZAMI SPALINOW
WYTWARZANYMI PRZEZ SILNIKI UMIESZCZ
W PRZEBUDOWCE PO ZEWNĘTRZNEJ STRON
KOMÓR, A POŁĄCZONEJ RURAMI Z ICH WNETR
WŁOKI POMORDOWANYCH GRZEB
W MASOWYCH GROBACH. OD JESIENI 194
CIAŁA POMORDOWANYCH PALONO, A PRO
SYPYWANO DO DOŁÓW.

על מלא רחמים. שיכן נמרומים. המצא מנוחה נכונה תחת
 כהשכינה. במעלות קדושים וטהורים כזהר הרקיע מזהירים
 אורחם (פלוגי) שהלך (שהלכה) לעולמו (לעולמה). בעבור
 סגורים צדקה בעד חונת נשמתו (נשמתה). בגן עדן תהא
 מנוחה (מנוחתה) לכן בעל הרחמים יסתירנה (יסתירה) בסתר
 כבוד לעולמים. ויצרור בצרור החיים את נשמתו (נשמתה). יי הוא
 נחם נחלתה. וינוח (ותנוח) בשלום על משכבו (משכבה).
 ונעו ונעו.

Estera Raab, byli więźniarka obozu w Sobiborze.

Filip Białowicz, byli więźni obozu w Sobiborze.

Regina Zdzienicka, byli więźniarka obozu w Sobiborze.

Lea Białowicz, byli więźni obozu w Sobiborze.

Stanisław Kozłowski, byli więźni obozu w Sobiborze.

Janina Kozłowska, byli więźni obozu w Sobiborze.

Janina Kozłowska, byli więźni obozu w Sobiborze.

Arkadiusz Weissopiecki, byli więźni obozu w Sobiborze.

Stanisław Kozłowski, byli więźni obozu w Sobiborze.

Aleksander Kozłowski, byli więźni obozu w Sobiborze.

Symcha Białowicz, byli więźni obozu w Sobiborze.

Kurt Ticho, byli więźni obozu w Sobiborze.

Tomasz Białowicz, byli więźni obozu w Sobiborze.

